

МИНИСТЕРСТВО ЗА ЗДРАВСТВО

**Акционен план за период 2013 – 2014 година за спроведување на Стратегијата
за безбедност и здравје при работа на Република Македонија (2011-2015)**

**Скопје
септември, 2012 година**

Цел 1. Јакнење на националната политика за здравје и безбедност на работа и развивање на неопходните политички и правни инструменти и нивната примена во пракса

Акции	Мерки	Временска рамка	Одговорни институции	Мониторинг и евалуација (индикатори)	Финансиски средства
<p>1.1 Подготовка на следните правилници:</p> <p>- Правилник за минималните барања за безбедност и здравје при работа на вработените изложени на физички агенци - електромагнетни зрачења;</p> <p>- Правилник за минималните барања за безбедност и здравје при работа на вработени на рибарски бродови.</p>	<p>1.2.Транспонирање на следниве индивидуални директиви</p> <p>Директива на Советот 2004/40/ЕС на Европскиот Парламент и на Советот од 29 април 2004 година за минималните барања за безбедност и здравје на вработените изложени на физички агенци - електромагнетни зрачења;</p> <p>Директива на Советот 93/103/ЕС од 23 ноември 1993 година, за минималните барања за безбедност и здравје за работа на рибарски бродови (13^{-та} индивидуална Директива во согласност со членот 16(1) од Директивата 89/391/ЕЕС).</p>	2013-2014	<p>МТСП, ДИТ, МЗ, Социјалните партнери, ИМТ, МЗЗПР, Сектор за европска интеграција/МТСП.</p>	Донесени Правилници	Нема фискални импликации

Цел 2. Унапредување и развој на административните капацитети и човековите ресурси во областа на безбедност и здравје при работа

Акции	Мерки	Временска рамка	Одговорни институции	Мониторинг и евалуација (индикатори)	Финансиски средства
-------	-------	-----------------	----------------------	--------------------------------------	---------------------

2.1. Развој на административните капацитети на МТСП, МЗ, зајакнување на капацитетите на стручните лица за безбедност при работа и други релевантни субјекти од областа на безбедност и здравје при работа	Организирање едукативни семинари, обуки работилници за јавна администрација ангажирани во областа на безбедност и здравје при работа, и други лица вклучени во областа на БЗР	2013-2014	МЗ, МТСП	Број на спроведени обуки Број на обучени лица	Нема фискални импликации Одобрени сопствени буџетски средства
2.2. Зајакнување на капацитетите на Државниот инспекторат за труд	<p>-Обука “Практична примена на Правилникот за минималните барања за безбедност и здравје на вработените од ризици поврзани со изложување на хемиски супстанции”;</p> <p>-Обука “Практична примена на Правилникот за безбедност и здравје на вработените од ризици поврзани со изложување на канцерогени, мутагени или супстанции токсични за репродуктивниот систем”;</p> <p>-Обука за извршување на инспекциски надзор од областа на безбедност и здравје при работа (компаративни искуства за инспекциски надзор од областа на трудот, како и практиките на МОТ од оваа сфера).</p>	2013-2014	МТСП/ДИТ во соработка со Македонското здружение за заштита при работа	Реализирани обуки;	Проект со Норвешка Влада „Унапредување на службите за БЗР,,
2.4. Унапредување на соработката помеѓу институциите	Зајакнување на институционалните капацитети во релевантните министерства и институции	2013-2014	МТСП, МЗ, ИМТ	номинирани одговорни лица во одделни институции	Во рамките на одобрени сопствени буџетски средства

Цел 3. Развој на програмите за тренинг и едукација од областа на здравје и безбедност при работа

3.1 Информација за процесот на едукација на работодавачите по однос на исполнување и спроведување на мерки од областа на безбедност и здравје при работа	Анализа на дистрибуираните чек-листи (контролни листи) преку кои работодавачите имаат можност сами да проценат за превземените мерки за спроведување на законската регулатива, односно обврските кои произлегуваат од прописите за безбедност и здравје при работа.	2013	МТСП/ДИТ	Извршена анализа	Нема фискални импликации
3.2. Да се обезбеди преглед на главните принципи што треба да се земат предвид при планирањето, организирањето, спроведувањето на инспекциските надзори од страна на инспекторите за безбедност и здравје при работа	Утврдување на главните принципи на коишто се заснова вршењето на инспекциските надзори. Идентификување на недостатоците при инспекцискиот надзор, како и мерките во зависност од дејноста на работодавачот.	2013	МТСП/ДИТ	Унифициран пристап при извршување на инспекцискиот надзор	Нема фискални импликации
3.3 Едукација на работодавачите по однос на спроведување на мерки од областа на безбедност и здравје при работа	- организирање семинари за работодавачите за имплементирање на принципите на безбедност и здравје при работа во одделни сектори и дејности	2014	МТСП/ДИТ/МФ/МЗЗПР/ИМТ, организации на работодавачи	Број на одржани семинари	нема фискални импликации
3.4 Едукација на работници по однос на спроведување на мерки од областа на безбедност и здравје при работа	- организирање семинари за работниците за имплементирање на принципите на безбедност и здравје при работа, во одделни сектори и дејности	2014	МТСП/ДИТ/МФ/МЗЗПР/ИМТ, организации на работници	Број на одржани семинари	нема фискални импликации
3.5. Специјални тренинг програми (Прва помош на работното место)	▪ Курсеви за континуирана медицинска едукација од областа на прва помош на работното место за докторите по медицина на труд	2013-2014	ИМТ, МЗДМТ, МЗ,	▪ Број на организирани курсеви за доктори по медицина на	нема фискални импликации . Сопствени

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Обука за прва помош на работното место, за вработените, претставниците за заштита при работа и работодавачите ▪ Подготовка и дисеминација на брошура за прва помош на работното место 			<p>трудот</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Број на спроведени обуки и број на обучени работници, претставниците за заштита при работа и работодавачите за соочување со итни ситуации на работното место, ▪ Подготвен едукативен материјал ▪ Број на дистрибуирани брошури 	<p>средства од корисниците на услугите, во рамките на редовни КМЕ за обновување на лиценца за работа</p> <p>Во рамки на одобрени сопствени буџетски средства</p>
3.6 Програми за тренинг и едукација од областа на здравје и безбедност при работа за доктори на специјализација по МТ и нивна имплементација во пракса	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Програма за успешно враќање на работното место после отсуство поради повреда или болест (процена на ризик, модификација на работната средина, социјална интеграција, медицинска и професионална рехабилитација) и нејзина примена во претпријатие ▪ Програма за ергономски дизајн и ергономски интервенции на работното место и нејзина примена во претпријатие 	2013-2014	Катедра за медицина на трудот при Медицински факултет, Скопје, ИМТ	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Изработена програма ▪ Број на реализирани престои во претпријатија на доктори специјализанти, како дел од спроведувањето на програмските активности ▪ Реализирана програма во пракса ▪ Евалуација на спроведената програма во пракса 	<p>нема фискални импликации</p> <p>Активност во рамките на сопствените буџети</p>
Цел 4. Зајакнување на улогата на Советот на безбедност и здравје при работа					
4.1. Следење и анализа на активностите на	Размена на податоци и информации за преземени активности во насока на	2013-2014	МТСП/ДИТ, МЗ, ИМТ,	Подобрување на состојбите од областа	Нема фискални импликации

преставниците на институциите на Советот	подобрување на состојбите од областа на безбедност и здравје при работа .		КСС, ОРМ, ССМ, МЗЗПР, ЗМТ, Машински факултет	на безбедност и здравје при работа	
--	---	--	--	------------------------------------	--

Цел 5. Развој на системот, службите и услугите од медицината на трудот во рамките на националниот здравствен систем

Акции	Мерки	Временска рамка	Одговорни институции	Мониторинг и евалуација (индикатори)	Финансиски средства
5.1 Развој на Службите за медицина на трудот (СМТ) во рамките на националниот здравствен систем	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Национална Програма за развој на Службите за медицина на трудот ▪ Функционирање и развој на национална јавно здравствена мрежа на СМТ според 333 • Развивање на нови модели на СМТ со ОСМТ пристап според СЗО препораките • Дефинирање на стандардите на постапките и услугите во дејноста МТ 	2013-2014	МЗ, ИМТ, МЗДМТ	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Усвоена Национална Програма за СМТ ▪ Воспоставена национална јавно здравствена мрежа на СМТ ▪ Развиен модел на СМТ со ОСМТ пристап за сите работници • Дефинирани стандарди на постапки и услуги во дејноста МТ 	Во рамки на одобрени сопствени буџетски средства

Цел 6. Одредување на приоритети за истражување и развој - нови и зголемени ризици

Акции	Мерки	Временска рамка	Одговорни институции	Мониторинг и евалуација (индикатори)	Финансиски средства
6.1. Професионални алергиски болести	<ul style="list-style-type: none"> • Спроведување на епидемиолошко и клиничко истражување за проф. алергиски болести кај експонираните групи работници од одделни дејности (земјоделство, металургија, здравство) со примена на Ga2Iep методологија 	2013 - 2014 г.	ИМТ, МЗ	<ul style="list-style-type: none"> • Спроведено истражување 	Нема фискални импликации во рамките на одобрените буџетски средства

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Изработка на препораки и мерки за превенција од професионални алергиски болести 			<ul style="list-style-type: none"> • Изработени и усвоени препораки и мерки за превенција 	
6.2. Повреди со остри предмети и професионален ризик од крвно-преносливи инфекции кај болничкиот персонал според СЗО модел	<ul style="list-style-type: none"> • Спроведување на епидемиолошко истражување кај здравствени работници од болнички установи , со ризик за повреди со остри предмети и крвно-преносливи инфекции, според СЗО методологија - Изработка на препораки и мерки за превенција на повредите со остри предмети и крвно-преносливите инфекции кај болничкиот персонал 	2013 - 2014	ИМТ, МЗДМТ, МЗ	<ul style="list-style-type: none"> • Спроведено истражување • Изработени и усвоени препораки и мерки за превенција 	Нема фискални импликации Активност во рамките на сопствените буџети на ИМТ
6.3. Психосоцијални штетности кај здравствени работници	<ul style="list-style-type: none"> • Развој на методологија за евалуација на психосоцијалните штетности кај здравствените работници • Спроведување на пилот студија за ефектите на психосоцијалните штетности врз здравјето на здравствените работници-стрес на работа • Изработка на препораки и мерки за превенција на ефектите од психосоцијалните штетности-стрес на работа 	2013 - 2014	ИМТ, МЗ	<ul style="list-style-type: none"> • Усвоена методологија • Спроведена пилот студија • Усвоени препораки и мерки за превенција на ефектите од психосоцијалните штетности кај здравствени работници-стрес на работа 	Нема фискални импликации Во рамките на сопствените буџети на ИМТ
6.4.Ефекти на топлотните бранови врз здравјето на експонираните работници	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Реализирање на пилот студија за ефектите на топлотните бранови врз здравјето на експонираните работници ▪ Едукација и тренинг на здравствените работници за ризиците кај работниците поврзани со топлотните бранови ▪ Јакнење капацитети на ДИТ за надзор 	2013-2014	ИМТ, ИЈЗ, МЗДМТ, СМТ,МЗ	<p>Реализирана студија</p> <p>Број на едуцирани здравствени работници</p> <p>Број на обуки,</p>	Одобрени средства од Национална програмата за јавно здравје И во рамките на

	<p>на имплементација на легислативните обврски за заштита на експонираните работници</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Зголемување на свесноста на работниците и работодавачите за ефектите на топлотните бранови врз здравјето на експонираните работници(организирање на работилници и кампањи,изработка на промотивен материјал) ▪ Изработка на препораки за заштита на работниците од ефектите на топлотните бранови 			<p>работилници, тркалезни маси</p> <p>Изработени и дистрибуирани флаери и брошури, број на кампањи</p> <p>Изработени и усвоени препораки и мерки за превенција</p>	сопствените буџети на ИМТ
--	---	--	--	--	---------------------------

Цел 7. Превенција и промоција на здравјето на работниците

Акции	Мерки	Временска рамка	Одговорни институции	Мониторинг и евалуација (индикатори)	Финансиски средства
6.1. Програма за здравје и оценка на работоспособноста кај невработеното население во Република Македонија	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Спроведување на епидемиолошко и клиничко истражување за здравствениот статус и работната способност кај невработените лица ▪ Примена на индивидуални здравствено-промотивни активности ▪ Организирање на интерсекторски состанок од страна на ИМТ со учество на претставници на МЗ, МТСП, АВРМ, СМТ, ДИТ, СЗО канцеларија – Скопје, локална самоуправа, синдикат 	2013-2014	МЗ, ИМТ, СМТ, МТСП, АВРМ	<ul style="list-style-type: none"> • Реализирано истражување со изготвен извештај • Број на реализирани индивидуални промотивни активности • Организиран интерсекторски состанок 	Предвидени буџетски средства во Национална годишна Програмата за јавно здравје
6.2. Програма за заштита и унапредување на здравјето	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Спроведување на епидемиолошко и клиничко истражување за здравствениот статус и работната способност кај земјоделците во РМ ▪ Спроведување на здравствено-промотивни активности кај земјоделците 	2013-2014	МЗ, ИМТ, СМТ	<ul style="list-style-type: none"> • Реализирано истражување со изготвен извештај • Број на реализирани индивидуални промотивни 	Предвидени буџетски средства во Национална годишна Програмата за јавно здравје

на земјоделците	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Спроведување на едукативни семинари на здравствените работници за професионалните ризици кај земјоделците ▪ Дисеминација на промотивен материјал 			<p>активности</p> <ul style="list-style-type: none"> • Број на спроведени семинари и број на обучени здравствени работници • Број на печатени и дистрибуирани брошури 	
-----------------	---	--	--	---	--

Цел 7. Следење и откривање на професионалните болести и превенција и намалување на бројот на повреди при работа

Акции	Мерки	Временска рамка	Одговорни институции	Мониторинг и евалуација (индикатори)	Финансиски средства
7.1. Превенција, откривање и следење на професионалните болести	<ul style="list-style-type: none"> • Спроведување на превентивни прегледи на работници со цел откривање на професионални болести • Обука за процедурите за дијагноза и верификација на професионалните болести на спец. по МТ • Организација на трибина за подигање на свеста за потребата од следење и рано откривање на професионалните болести • Подготовка и дисеминација на промотивен материјал 	2013-2014 г.	ИМТ, ИЈЗ, МЗДМТ, МЗ, ПИОМ	<p>Број на реализирани превентивни прегледи и дијагностицирани професионални болести</p> <p>Одржани семинари и работилници за специјалистите по МТ,</p> <p>Организирана интерсек торска трибина (специјалистите по МТ, стручни лица БЗР, работодавачи, работници)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Број на печатени и дистрибуирани брошури 	<p>Не се потребни дополнителни средства</p> <p>Во рамките на редовни КМЕ за обновување на лиценца за работа</p> <p>Во рамките на сопствените буџети на ИМТ</p>

				•	
7.2. Превенција на повредите при работа	Едукација и тренинг на доктори специјалисти по медицина на трудот за поефикасна превенција на повредите при работа	2013-2014 г.	МЗДМТ, ИМТ	Број на одржаните семинари и курсеви на специјалистите по медицина на трудот	Во рамките на редовни КМЕ за обновување на лиценца за работа

Цел 8. Унапредување и јакнење на информативните системи во областа на здравје и безбедност на работа

Акции	Мерки	Временска рамка	Одговорни институции	Мониторинг и евалуација (индикатори)	Финансиски средства
8.1. Развој и зајакнување на информативните системи за следење на здравствената состојба на работниците	<ul style="list-style-type: none"> Подобрување и развој на националните регистри за професионални болести и повреди на работа 	2013 - 2014	МЗ, ИЈЗ, ИМТ, ФЗОМ, ПИОМ, ДИТ, МЗЗПР	<ul style="list-style-type: none"> Одржани семинари и работилници за различни таргет групи Организирана интерсекторска трибина Подобрени и развиени регистри на професионални болести и регистри на повреди на работа 	Нема фискални импликации

Цел 9. Меѓународна соработка во областа на здравје и безбедност при работа

Акции	Мерки	Временска рамка	Одговорни институции	Мониторинг и евалуација (индикатори)	Финансиски средства
9.1. Суб-регионална соработка во Југоисточна Европа, преку СЗО Мрежата за здравјето на работниците на ЈИЕ	<ul style="list-style-type: none"> Јакнење на системите за МТ и градење на институционални и хумани капацитети во ЈИЕ преку меѓународна соработка 10ти Состанок на СЗО Мрежата на 	2013-2014	ИМТ-СЗО Колаборативен центар, МЗ	<ul style="list-style-type: none"> Одржани меѓународни состаноци, на СЗО Мрежата Развој на тренинг 	Нема фискални импликации. Во рамките на

(Југоисточна Европа) со подршка на СЗО Регионална Канцеларија на Европа	ЈИЕ, Белград • 11 ти Состанок на СЗО Мрежата на ЈИЕ, Подгорица, Црна Гора			програми за здрави работни места на здравствените работници Усвоени СЗО препораки за интервенции во превенција и промоција на здравјето на вулнерабилните групи работници	сопствените буџети на ИМТ
9.2.Активно учество во работата на професионални здруженија на меѓународно ниво	Размена на информации, унапредување на принципите на БЗР	2013-2014	Професионал ни здруженија од областа на БЗР	Одржани состаноци, Работилници, меѓународни конференции и семинари Реализирани заеднички кампањи	Нема фискални импликации.

Листа на кратенки

МЗ - Министерство за здравство

МТСП - Министерство за труд и социјална политика
ДИТ - Државен инспекторат за труд
ИМТ - Институт за медицина на трудот на Р. Македонија
ИЈЗ - Институт за јавно здравје на Р. Македонија
СМТ - Служби за медицина на трудот
МЗЗПР - Македонско здружение за заштита при работа
ФЗОМ - Фонд за здравствено осигурување
ПИОМ - Фонд за пензиско и инвалидско осигурување
МЗДМТ - Македонско здружение на доктори по медицина на трудот
МФ - Машински факултет